

# Code of Criminal Procedure Video 01 M part21

## Marathi

हमीदार आणि त्यांचे अधिकार कलम कलम चार-चार एक अप हमीदाराची आर्थिक शमता जाहिर करणे हमीदाराने आपल्या आर्थिक शमतेचा शपथपत्र, अफिडेविट, साधर करावा या मुले बनावट हमीदाराने कडून आरोपीला जामीन मिलगुन देण्याचे प्रकार टाळे जातात कलम 442 कोठरी मधून मुक्तता जामीन मन्जूर जाल्या नंतर आणि बाँड पूर्ण जाल्यावर आरोपीला कोठरी मधून मुक्त केले जावे कलम 443 पूरेसा जामीन मिलवनेचा न्यायालयाचा अधिकार जर न्यायालयाला असे वाटले कि दिलेले हमीदार अपूरे आहे तर ते योग्य हमीदाराची मागणी करू शकते कलम 444 हमीदाराची मुक्तता जर हमीदाराला असे वाटले कि आरोपी फरार होई शकतो तर तो न्यायालयाकडे हमी मधून मुक्तते साथी अरज करू शकतो अशा परिस्थितीत आरोपीला नवीन हमीदार मिलवावा लागेल किम्मा तो कुन्हा कोठनित जाई कलम 445 बाँडचा अडवजी ठेव ठेवनेचा परियाई आरोपी हमीदार देणेचा अडवजी रोख रक्कम किम्मा सम्तूल्य मालमत्ता ठेवू शकतो कलम 446 बाँड जब्त करणे जर आरोपी न्यायल्यात वेलेवर हजर जहाला नही तर त्याचा बाँड जब्त केला जातो न्यायलय हमीदाराम वर दंड लावू शकते कलम 446 बाँड रद्द करणे जर आरोपी वारंवार जामिना चा अतिन्से उलंगण करत असेल तर न्यायलय त्याचा बाँड रद्द करू त्याला अटक करणेचा आदेश देवू शकते कलम 447 दंड वसूलीची प्रक्रिया जर बाँड जब्त जाला तर न्यायलय दंडची रक्कम वसूल करणे साथी प्रक्रिया सुरू करू शकते कलम 448 जब्तीचा आधेशा विरूद्ध अपिल जर एकाद्या व्यक्तिला न्यायलय चा बाँड जब्तीचा निर्णयावर आक्षेप असेल तर तो उच्च न्यायलयात अपिल करू शकतो कलम 459 हमिदाराचे हक्क राखुं ठेवने हमिदाराने भरलेली दंडची रक्कम तो आरोपी करू वसूल करू शकतो कलम 450 राज्य सरकारला दंड कमी करणेचा अधिकार राज्य सरकार बाँड जब्तीचा वेली लावलेला दंडची रक्कम कमी करू शकते किम्वा रद्द करू शकते 3. मालमत्तेचा विल्हेवाटीचा तर्तुदी कलम 451-469 कलम 451 खटला प्रलंबित अस्ताना मालमत्तेचा ताबया बाबत आदेश

### सारांश:

हमीदार आणि जामीन प्रक्रियेसंबंधी महत्वाच्या तरतुदी कोड ऑफ क्रिमिनल प्रोसीजर मध्ये नमूद आहेत.

#### 1. हमीदाराची आर्थिक क्षमता (कलम 441):

- हमीदाराने आपल्या आर्थिक क्षमतेचे शपथपत्र (अफिडेविट) सादर करणे आवश्यक आहे.
- यामुळे बनावट हमीदारांद्वारे आरोपीला जामीन मिळण्याचे प्रकार टाळले जातात.

#### 2. जामीन मंजुरी आणि आरोपीची मुक्तता (कलम 442):

- जामीन मंजूर झाल्यानंतर आणि बाँड पूर्ण केल्यावर आरोपीला कोठडीतून मुक्त केले जाते.
3. **योग्य हमीदार निवड (कलम 443):**
- न्यायालय जर हमीदार अपुरा वाटला, तर योग्य हमीदाराची मागणी करू शकते.
4. **हमीदाराची मुक्तता (कलम 444):**
- जर हमीदाराला वाटले की आरोपी फरार होऊ शकतो, तर तो हमीदाराच्या जबाबदारीतून मुक्त होण्यासाठी अर्ज करू शकतो.
5. **हमीदाराऐवजी रोख ठेवण्याचा पर्याय (कलम 445):**
- आरोपी हमीदार देण्याऐवजी रोख रक्कम किंवा समतोल मालमत्ता ठेवू शकतो.
6. **बाँड जप्ती आणि दंड प्रक्रिया (कलम 446-447):**
- जर आरोपी न्यायालयात वेळेवर हजर झाला नाही, तर त्याचा बाँड जप्त केला जातो.
  - न्यायालय हमीदारावर दंड लावू शकते आणि वसुली प्रक्रिया सुरू करू शकते.
  - वारंवार नियमभंग केल्यास न्यायालय आरोपीचा बाँड रद्द करून अटक आदेश देऊ शकते.
7. **बाँड जप्तीवर अपील (कलम 448):**
- जर कोणाला न्यायालयाच्या बाँड जप्तीच्या निर्णयावर आक्षेप असेल, तर तो उच्च न्यायालयात अपील करू शकतो.
8. **हमीदाराचे हक्क (कलम 449):**
- हमीदाराने भरलेली दंडाची रक्कम तो आरोपीकडून वसूल करू शकतो.
9. **राज्य सरकारचा अधिकार (कलम 450):**
- राज्य सरकार बाँड जप्तीवेळी लावलेला दंड कमी करू शकते किंवा तो रद्द करू शकते.
10. **मालमत्तेच्या विल्हेवाटीचे नियम (कलम 451-469):**
- **कलम 451:** खटला प्रलंबित असताना मालमत्तेच्या ताब्याबाबत न्यायालय आदेश देऊ शकते.

---

**प्रश्नमंजुषा:**

**प्रश्न 1:**

**कलम 441 अंतर्गत हमीदाराला काय करावे लागते?**

✓ (अ) आर्थिक क्षमतेचे शपथपत्र (अफिडेविट) सादर करणे

- ✗ (ब) न्यायालयात प्रतिज्ञा करणे
- ✗ (क) आरोपीला जामीन मंजूर करून देणे
- ✗ (ड) पोलिसांना जबाबदारी देणे

**प्रश्न 2:**

**जर आरोपी वेळेवर न्यायालयात हजर झाला नाही, तर काय होऊ शकते?**

- ✓ (अ) त्याचा बाँड जप्त केला जातो
- ✗ (ब) त्याला लगेच शिक्षा दिली जाते
- ✗ (क) त्याचा हमीदार बदलला जातो
- ✗ (ड) तो थेट निर्दोष घोषित केला जातो

**प्रश्न 3:**

**कलम 445 अंतर्गत आरोपीला कोणता पर्याय उपलब्ध आहे?**

- ✓ (अ) हमीदाराऐवजी रोख रक्कम किंवा समतोल मालमत्ता ठेवणे
- ✗ (ब) न्यायालयात हमीदार बदलण्याची विनंती करणे
- ✗ (क) पोलिसांच्या ताब्यात राहणे
- ✗ (ड) हमीदाराच्या जागी दुसरा आरोपी ठेवणे

**प्रश्न 4:**

**कलम 450 अंतर्गत कोणाला बाँड जबाबदारील दंड कमी करण्याचा अधिकार आहे?**

- ✓ (अ) राज्य सरकार
- ✗ (ब) आरोपीचा हमीदार
- ✗ (क) जिल्हा पोलिस अधीक्षक
- ✗ (ड) स्थानिक तहसीलदार